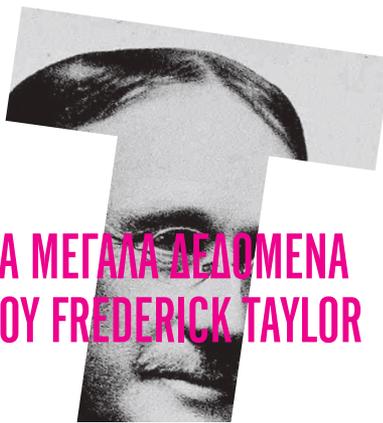

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΟΥ FREDERICK TAYLOR

νος, αφού έβγαλε κάθε πιθανό λαγό από το καπέλο του, μάλλον αποσύρεται ξανά στα καμαρίνια. Αυτή είναι η τέχνη του αυτοφοράκια. Ο φίλος του Μαρινάκη έμελλε να είναι ο μπροστινός μιας κατηγορίας που απήγγειλε ο Ολυμπιακός εναντίον του εκ βορρά ορμώμενου Σαββίδη. Ένας κάποιος μακρινός συγγενής του, λέει, αγόρασε μέρος της ακίνητης περιουσίας της ΠΑΕ Ξάνθη. Κι αυτή η real estate επένδυση, λέει, είναι παράνομη, διότι δεν επιτρέπεται πρόσωπα μίας ΠΑΕ να έχουν πάρει δώσε με άλλες. Επειδή το χρήμα όμως δεν αναγνωρίζει αποκλειστικότητες, εάν υποθέσουμε πως ο ΠΑΟΚ έχει λόγο να «αγοράσει» την Ξάνθη, θα μπορούσε να το κάνει μέσω μιας άλλης βιτρίνας, δίχως να μπλέξει. Όπως κάνουν οι σωστές επιχειρήσεις ας πούμε: δίνοντας δανεικούς παίκτες, κάνοντας μεταγραφές για να ξεπλύνουν χρήμα ή συνδεόμενες με ποδοσφαιρικά κυκλώματα κι εκτός συνόρων. Άρα εύλογα θα υπέθετε κανείς πως οι Ρώσοι επενδυτές (το μικρό όνομα του Σαββίδη είναι Ιβάν) είτε αδιαφορούν για τα προσχήματα νιώθοντας πάνοπλοι στο σαλόνι της ελληνικής επιχειρηματικότητας, είτε αγνοούν τους τύπους δίνοντας έτσι πάτημα στα αντίπαλα συμφέροντα.

Για να διερευνηθεί και να προχωρήσει σε νομικές κυρώσεις αυτή η κατηγορία, η επιτροπή επαγγελματικού αθλητισμού με εισήγησή της πρότεινε τον υποβιβασμό των δύο εμπλεκόμενων ΠΑΕ, όπως προέβλεπε ο -τότε- νόμος. Σημειωτέον, δύο από τα επτά μέλη αυτής της επιτροπής αποτέλεσαν προτάσεις του ίδιου του υφυπουργού Αυγενάκη-εκτάκτως και προκαλώντας αντιδράσεις. Μηνιακά, η γνωμοδότηση αυτής της επιτροπής έπαιξε ως τελεσίδικη απόφαση καταδίκης όπου ακούστηκαν τα συνηθισμένα: θα διαμελιστεί η Ελλάδα στα δύο, θα οργανωθούν συλλαλητήρια, απειλές, υποσχέσεις και όλα αυτά τα ρεπορτάζ για πούλιτζερ. Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο, δύο μέρες μετά την γνωμοδότηση -το τονίζουμε- το υπουργείο αθλητισμού φέρνει νόμο που αλλάζει την ποινή σε περίπτωση καταδίκης και από υποβιβασμό το πάει σε αφαίρεση πόντων. Η βουλή υπερψηφίζει και ξεκινάει κι άλλος γύρος τοποθετήσεων στα αθλητικά sites και τα καφενεία: Θα ρίξει η ΝΔ τον ΠΑΟΚ; Οι κατήγοροι κατηγορούνται για λιγότερα; Ο Μητσοτάκης είναι ΠΑΟΚτζής βαμμένος; Πόσο δίνει η ισοπαλία στο στοίχημα;

Με τον τρόπο που είναι δομημένη η οικονομία στο καζανάκι των βαλκανίων, οι ΠΑΕ τείνουν να αποτελούν τον πυλώνα, γύρω απ' τον οποίο οργανώνονται τα μεροκάματα, η διακίνηση, το (παρα) εμπόριο, η ανάπτυξη, το ξέπλυμα, ο ρόλος του κράτους, οι μπάτσοι, ο νόμος και η τάξη. Το ήθος και οι πρακτικές αυτής της κίστας του οικονομικού και πολιτικού κεφαλαίου του τόπου, μας υπενθυμίζει τους λόγους για τους οποίους ο αθλητισμός αυτός ονομάζεται επαγγελματικός. Ό,τι αυτό συνεπάγεται, θα το συναντάμε απέναντί μας πλέον καθημερινά: στις συζητήσεις με τους συναδέλφους, στα συνοικιακά καταστήματα και στις κερκίδες.

«Όσο παράξενα σχεδόν απόλυτα σίγουρος, όπως πάντα, ότι κάποιος καθαρός και συγκεκριμένος νόμος υπήρχε ως προς το τι συνιστά την ημερήσια δουλειά ενός πρωτοκλασάτου εργάτη. Καθώς τα δεδομένα είχαν συγκεντρωθεί και καταγραφεί ιδιαίτερα προσεκτικά ένοιωθα σίγουρος ότι οι απαραίτητες πληροφορίες γι' αυτό το νόμο κρύβονταν κάπου ανάμεσα στις καταγραφές. Το πρόβλημα του να βρεθεί αυτός ο νόμος απ' τα συγκεντρωμένα στοιχεία μας μεταφέρθηκε προς λύση στον κ. Carl G. Barth που είναι καλύτερος μαθηματικός από τον οποιοδήποτε από εμάς. Αποφασίσαμε να ερευνήσουμε το πρόβλημα με έναν νέο τρόπο, με τη γραφική αναπαράσταση κάθε στοιχείου εργασίας με του σχεδιασμού καμπυλών, που θα μπορούσαν να μας δώσουν μια πανοπτική θέα κάθε στοιχείου. Μέσα σε σχετικά σύντομο χρόνο ο κ. Barth ανακάλυψε το νόμο που καθόριζε το όριο κούρασης στη βαριά δουλειά ενός πρωτοκλασάτου εργάτη. Και είναι τόσο απλός στη φύση αυτό ο νόμος ώστε να είναι πραγματικά αξιοσημείωτο ότι δεν είχε ανακαλυφθεί και δεν είχε γίνει ξεκάθαρα κατανοητός χρόνια πριν.»

Η παραπάνω σύνθετη παράγραφος ανήκει στον Frederick Wilson Taylor [Social Management, η επιστημονική οργάνωση της εργασίας, σελ. 60] μεταφρασμένη από τις εκδόσεις αντι-σχολείο. Η ανάγνωσή του μας φάνηκε χρήσιμη και κάτι παραπάνω. Μας φάνηκε πολιτικά απαραίτητη αν κανείς/καμία θέλει να αρχίσει να ξετυλίγει την περίπλοκη οργάνωση της εργασίας στην 4η βιομηχανική επανάσταση. Ο Taylor είναι σαφής: σε συνεργασία με ένα πολύ καλό μαθηματικό, προσπαθεί να μετατρέψει τα δεδομένα της εργασίας των καλύτερων ανάμεσα στους εργάτες των βιομηχανιών, στις οποίες ήταν επόπτης, σε μια μορφή η οποία είναι ικανή να αποτελέσει μια χρήσιμη δεξαμενή από την οποία θα προκύψουν νόμοι σχετικοί με την εργασία κάθε εργάτη και εργάτριας. Η 2η βιομηχανική επανάσταση πέρα από τις τεράστιες αλυσίδες συναρμολόγησης και τη μαζική παραγωγή έφερε μαζί και ένα ερώτημα: Πως θα μάθουμε τι κάνουν, πως συνηθίζουν, πως σκέφτονται οι εργάτες/τριες την ώρα της δουλειάς, ώστε να τους μάθουμε να σκέφτονται και να κινούνται με ένα τρόπο που θα τους κάνει περισσότερο παραγωγικούς/ες;

Ο Taylor αναζητά ο ίδιος την απάντηση. Συμβουλευτεί τον κ. Barth. Εκείνος με τη σειρά του προστρέχει σε κάποιους/ες άλλους/ες, ανώνυμους εργάτες/τριες, που με χαρτί, μελάνι και λογαριθμικό κανόνα ξεκινούν να κάνουν τους απαραίτητους υπολογισμούς. Βλέπετε ήταν σύνθηρες εκείνη την περίοδο η σκληρή δουλειά του υπολογισμού να ανατίθεται σε ανθρώπους υπολογιστές, συνήθως γυναίκες εργάτριες ή τις συζύγους των μαθηματικών, φυσικών κ.ο.κ. Σε αυτούς κι αυτές ο Taylor κι ο συνεργάτης του είχαν αναθέσει λοιπόν την καταγραφή της διαδικασίας που ακολουθούσαν οι εργάτες/τριες ενόσω δούλευαν. Ήταν απαραίτητη γι' αυτούς μια ποσοτικοποιημένη εικόνα των κινήσεων των εργατών. Η εργασία των υπολογιστών/τριών ήταν το απαραίτητο βήμα ώστε τα δεδομένα της εργασίας να αποκτήσουν νόημα για τη νέα επιστήμη που εισήγαγε ο Taylor.

Ήταν αυτό εφικτό; Ο Taylor δίνει μεγάλη έκταση του βιβλίου στα παράπονά του, για το ότι οι εργάτες/τριες «κρύβουν λόγια» και δεν του επιτρέπουν να καταλάβει το μάξιμουμ των δυνατοτήτων τους. Αλλά δεν είναι μόνο οι βιομηχανικοί εργάτες/τριες που λουφάρουν. Ο A. Gramsci στο «Ταίπλορισμός και μηχανοποίηση της εργασίας» παρατηρεί πως οι μέθοδοι του Taylor συναντούν δυσκολίες όταν συναντούν απέναντί τους πιο «πνευματικά» επαγγέλματα. Δουλειές που οι «ανθρώπινοι γορίλλες» πρέπει, ενόσω κάνουν τις αυτοματοποιημένες κινήσεις τους, να σκέφτονται. Γράφει ο Gramsci: «όταν η διαδικασία προσαρμογής έχει συντελεστεί, αποδεικνύεται πως στη πραγματικότητα αντί να μουμιοποιηθεί το μυαλό του εργάτη φτάνει σε μια κατάσταση ολοκληρωτικής ελευθερίας, παραμένοντας μηχανικές μονάχα οι φυσικές κινήσεις.»¹ Κι αυτό δεν μπορεί να μην αφορά τους ανθρώπους υπολογιστές του κ. Barth. Καθώς ο Taylor προσπαθούσε να υποκλέψει τις σχετικές με την παραγωγή γνώσεις των εργατών/τριων. Καθώς προσπαθούσε να υποκλέψει μέσω πειραμάτων και μαθηματικής επεξεργασίας τη γνώση της παραγωγικής διαδικασίας που μόνο οι εργάτες/τριες μπορούσαν να έχουν, βρέθηκε στην ανάγκη των εργαζόμενων υπολογιστών του κ. Barth και της δικής τους γνώσης της παραγωγής.

Το πρόβλημα του Taylor βρήκε απαντήσεις μέσα στο χρόνο κι αυτές οι απαντήσεις βρήκαν μπροστά τους το ίδιο πρόβλημα. Οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και οι ιδεολογίες που τις συνοδεύουν έκαναν λιγότερο απαραίτητα του πειράματα του Taylor. Οι σύγχρονοι/ες εργάτες/τριες μοιράζονται εθελοντικά τα δεδομένα της ζωής και της εργασίας τους με τα αφεντικά τους. Ενώ παράλληλα αυτο-αξιολογούνται κυνηγώντας στόχους (likes, views, ημερήσια βήματα κλπ). Δημιουργούν όμως και προβλήματα. Οι βάσεις των μεγάλων δεδομένων δεν γεμίζουν από ασφαλή στοιχεία, ούτε φυσικά οι αυτο-αξιολογήσεις των εργατών/τριων είναι έγκυρες. Οι σύγχρονοι Taylor και Barth πέφτουν στην ανάγκη αυτών που κατασκευάζουν τους μηχανισμούς χαρτογράφησης, κατανόησης και επεξεργασίας όλων των δεδομένων που οι εργάτες/τριες εκμυστηρεύονται. Το νέο πανοπτικό των μεγάλων δεδομένων καθώς γεμίζει από τη μεγάλη φλυαρία των εργατών/τριών που εκτίθενται εθελοντικά, αυξάνει την εξάρτηση των καπιταλιστών από τη διανοητική εργασία των εργατών/τριών στην πληροφορία. Τα μεγάλα δεδομένα και το λογισμικό που τα συνοδεύει είναι περισσότερο ευαίσθητα από ποτέ στην πιθανή αρνητικότητα των εργατών/τριών που τα σχεδιάζουν και τα καθιστούν λειτουργικά. Είναι το ίδιο πρόβλημα που επιστρέφει: η γνώση της εργασίας ενάντια στην επιτήρηση του κεφαλαίου.